

מדריך למורה – סיפורו של צבי שפטינסקי

מערך פעילות לבתי הספר העל יסודיים

ליווי וייעוץ פדגוגי:

גב' אפי שדיב, מנהלת מרכז ההדרכה של מחוז ת"א במנהל חברה ונוער, משרד החינוך.

על הפעילות:

פעילות ההעשרה היא חווייתית ואנו ממליצים להעביר אותה בסמוך ליום השואה. הפעילות מתאימה לתלמידי כיתות ז'-ב בכל בתי הספר בחינוך הממלכתי ובחינוך הממלכתי-דתי.

הפעילות עוסקת בנושא הפרטיזנים היהודים בתקופת השואה בהשראת סיפורו של צבי שפטינסקי (כיום ז'פֿט) וסיפור משפחתו. לאחר שהגרמנים העלו באש את גטו סלונים שבבלארוס, נמלט צבי יחד עם הוריו ועם אחותו לעבר היערות. ביער הם הגיעו למחנה משפחות של הפרטיזנים, שם החליט צבי להיפרד מבני משפחתו ולהצטרף לקבוצת פרטיזנים לוחמת. היחידה עוסקת בחייו של צבי כפרטיזן, נוגעת בחיים שקדמו למלחמה, מסתיימת בסיפור עלייתו של צבי למדינת ישראל ביום הכרזתה, בהקמת משפחה בארץ ובאחרית דבר מובאים דברים מפיו כיום, בגיל 95.

במהלך הפעילות נחשף הלומד ללחימה היהודית ביחידות הפרטיזניות ולסוגיות השונות שליוו את הפרטיזנים במהלך הלחימה.

הפעילות תתבצע באמצעות התנסות, חוויה והיכרות עם התחושות, עם החששות, עם הלבטים, ועם דרך ההתמודדות של נער צעיר בתקופה זאת.

מטרות הפעילות:

1. התלמידים יכירו את חייו של נער בקהילה היהודית לפני המלחמה ובמהלכה.
2. התלמידים ייחשפו לסיפורים אישיים של ניצולי השואה.
3. התלמידים ילמדו על הפרטיזנים, על עולמם, על מטרותיהם ועל עז רוחם.
4. התלמידים יכירו את הדילמות ואת הקשיים של היוצאים ליערות.

מתודת הלימוד:

פעילות מקוונת אינטראקטיבית שאפשר להעבירה:

- כפעילות סינכרונית כיתתית (בתינוך המורה).
- כפעילות א-סינכרונית פרטנית או משפחתית.
- בכיתה פנים אל פנים.

במהלך הפעילות יוצגו לתלמידים משימות שבאמצעות השלמתן הם יתקדמו בסיפור.

כדי לחוות היטב את הלומדה מומלץ להשתמש במחשב נייד או נייד (לא בטלפון חכם או טאבלט)

דיון הכנה עם התלמידים לקראת הפעילות:

- מה ידוע לכם על הפרטיזנים?
- מה אתם מדמינים כאשר אתם שומעים את המילה "פרטיזן"?
- איך לדעתכם נראו חייהם של פרטיזנים ביערות אירופה לאורך שנות המלחמה?
- אנו מציינים את "יום הזיכרון לשואה ולגבורה". מיהו לדעתכם גיבור?

רקע כללי למורה על הפרטיזנים:

פרטיזן הוא כינוי ללוחם בצבא לא סדיר הפועל נגד כוחות כיבוש. הכינוי מתייחס בדרך כלל ללוחמים בתנועות מחתרת נגד הכיבוש הנאצי באירופה בתקופת מלחמת העולם השנייה.

בשנים הראשונות למלחמה התנהל בגטאות ויכוח סביב השאלה – האם להישאר בגטו ולהילחם מתוכו או להילחם ביערות כחלק מהתנועה הפרטיזנית. חלק נשאר להילחם מתוך הגטאות וחלק פנה לפרטיזנים שביערות. למעשה השתתפו היהודים בשני מגזרי הלחימה.

השנאה שרכשה האוכלוסייה המקומית ליהודים מצאה ביטוי מוחשי וטרגי גם בדרכם של היהודים מהגטאות ליחידות הפרטיזנים ובתוך היחידות עצמן. לעיתים קרה שיהודים אשר הצליחו להימלט מידי השומרים הגרמנים שבגטאות, נפלו בידי איכרים או פרטיזנים אנטישמים ונרצחו או הוסגרו לגרמנים. עד סוף שנת 1943 התבססו היהודים בתנועת הפרטיזנים והפעילו גם יחידות עצמאיות. הפרטיזנים היהודים הגיעו לשיא פעילותם האנטי נאצית לאחר שרוב הגטאות חוסלו.

מחנות משפחה פרטיזניים – תופעה יהודית מיוחדת במינה היו מחנות פרטיזנים משפחתיים שכללו גברים, נשים וילדים. כמעט כל המחנות המשפחתיים ניצלו הודות לעובדה שבני משפחה נשארו בהם יחד רוב הזמן. רובם הפכו למחנות תחזוקה של הפרטיזנים הרוסיים, והוקמו בהם סנדלריות, סדנאות לתיקון נשק ומאפיות.

המאבק הצבאי בנאצים היה הגילוי הבולט ביותר של ההתנגדות היהודית בתקופת השואה (מתוך אתר הסוכנות היהודית).

דיון עם התלמידים לאחר הפעילות:

- מה חידשה לכם הפעילות על חיי הפרטיזנים ביערות אירופה?
- האם לדעתכם הפרטיזנים מתאימים לתואר גיבורים? מדוע?
- מדוע גבורה אינה כוח פיזי בלבד?
- אילו דוגמאות לגבורה בזמן השואה אתם מכירים?

[לקריאה נוספת על הקשיים שעמדו בפני הפרטיזנים.](#)

[לקישור לספרו האוטוביוגרפי של צבי שפט \(שפטינסקי\) – "מודה אני".](#)

[לקישור לאתר ארגון עולי סלונים בישראל](#)

בתום הפעילות אנו מזמינים את התלמידים להיכנס [לאתר עמותת "שם ונר"](#) ולהדפיס או להכין תוויות לנרות זיכרון. על כל תווית יש שם של אחד הנספים ומעט פרטים על אודותיו. התלמידים ידביקו את התוויות על נרות הזיכרון וידליקו אותם בערב יום השואה.

אנו מזמינים את התלמידים **לשתף את תמונות הדלקת הנר ברשתות החברתיות ולתייג:**

בפייסבוק: @שם ונר - Our 6 Million

באינסטגרם: @shemvener

שלמה שפטינסקי

1898 - 1943

סלונים, פולין
בן אברהם נחמן וביילה
נשי רחנה רביצקי אב 27
מקור עצים
נספה בסלונים

חנה שפטינסקי (ריבצקי)

1899 - 1943

סלונים, פולין
בת יוסף ושינה
נשואה לשלמה אב 27
נספחה בסלונים

שיינה (סוניה) שפטינסקי

1923 - 1943

סלונים, פולין
בת שלמה וחנה
תלמידה
נספחה בסלונים

יום הזכרון לשואה ולגבורה

ShemVener.org.il

לכל שם יש נר

